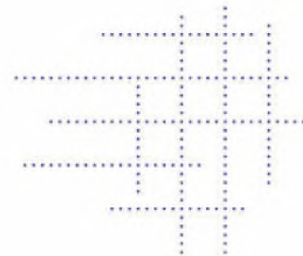

Bijlage B

Herinrichting Bovenloop Donge

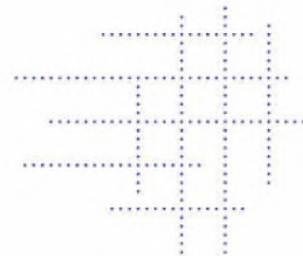

Opdrachtgever : Gemeente Tilburg
Opgesteld : 5.12.0 en 5.12.0
Datum : 6 maart 2017

Inhoudsopgave

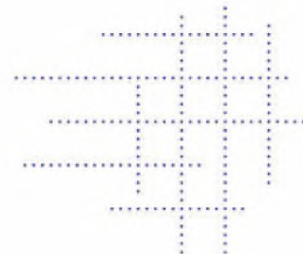
1. PROJECTDEFINITIE	4
1.1. Achtergrond / probleemanalyse	4
1.2. Doelstelling(en) project	4
1.3. Beschrijving van het project	5
1.4. Wijze van uitvoering van het project (projectorganisatie)	5
1.4.1 Gemeente Tilburg	6
1.4.2. Waterschap Brabantse Delta	6
1.5. Verwachte planning en realisatietermijn van het project	8
1.7. Verwachte resultaten van het project	8
2. PROJECTACTIVITEITEN	9
2.1. Projectactiviteiten	9
2.2. Start- en einddatum project	10
2.3. Omgevingseffecten	10
2.4. Risicofactoren, afhankelijkheden en randvoorwaarden	11
3. AANSLUITING BIJ SELECTIECRITERIA	12
3.1. Realisatie waterbergingscapaciteit	12
3.2. Realisatie KRW-opgave	12
3.3. Vispasseerbaar maken van KRW-waterlichamen	12
4. BEGROTING EN FINANCIERING	13
4.1. Begroting	13
4.2 Financiering	13
5. ADMINISTRATIEVE ORGANSIATIE/INTERNE BEHEERSING	14
5.1 Administratieve organisatie, interne beheersing en projectadministratie	14
5.1.1. Gemeente Tilburg	14
5.1.2 Waterschap Brabantse Delta	16
5.2 Beginzelen van goed financieel beheer	17
5.2.1 Gemeente Tilburg	17
5.2.2 Waterschap Brabantse Delta	17
5.3 Relatie tot partners	18
6. PROMOTIE EN PUBLICITEIT	19
Bijlage 1. Traject Herinrichting Bovenloop Donge	20

Bijlage 2: Planning	21
Bijlage 3: Begroting	23

Bijlage 4: Urenregistratie (Gemeente Tilburg)	
Bijlage 5: Handreiking Projectmatige werk (Waterschap B. Delta)	
Bijlage 6: Aanbesteding-/ inkoopbeleid Gemeente Tilburg	
Bijlage 7: Recente bankafschrift gemeente Tilburg	
Bijlage 8: Uittreksel van de Kamer van Koophandel gem. tilburg	
Bijlage 9: Jaarrekening Gemeente Tilburg 2015	
Bijlage 10: Aanbesteding-/ inkoopbeleid Waterschap Brabantse Delta	
Bijlage 11: Jaarrekening Waterschap Brabantse Delta 2015	
Bijlage 12: GOB beschikking Gemeente Tilburg	
Bijlage E: Samenwerkingsovereenkomst	

1. PROJECTDEFINITIE

1.1. Achtergrond / probleemanalyse

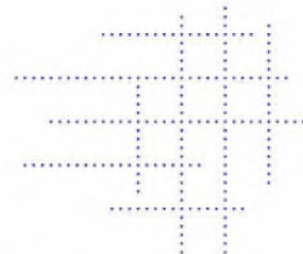
Dit project heeft betrekking op de herinrichting van de Bovenloop Donge. De Bovenloop Donge heeft in het Provinciaal Milieu en Waterplan de functie verweven en is aangemerkt als ecologische verbindingszone met een wateropgave. Tevens is de beek aangewezen als KRW-waterlichaam. Sinds 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. Deze richtlijn bepaalt dat alle waterlichamen vóór 2027 chemisch en ecologisch op orde moeten zijn. De ecologische toestand van vele KRW-waterlichamen in Brabant is momenteel nog niet op orde. Dit geldt ook voor de Bovenloop Donge. Met dit project willen de aanvragers (gemeente Tilburg en waterschap Brabantse Delta) maatregelen nemen die bijdragen aan het behalen van de ecologische kwaliteitsdoelen in het KRW-waterlichaam Bovenloop Donge (NL25_35).

De Bovenloop Donge is een beek die in het verleden genormaliseerd is om de waterafvoer te optimaliseren, onder andere voor de landbouw. Daarbij is de beek deels rechtgetrokken, breder en dieper gemaakt met steilere oevers. Daardoor is de afwatering versneld en zijn er voor de landbouw stuwen geplaatst om het water in droge periodes vast te houden. Tevens is de Boven Donge tijdens de ruilverkaveling Gilze-Bavel-Rijersbroek (1985) afgekoppeld van de benedenloop en mondt sindsdien uit in het Wilhelminakanaal. Doel daarvan was het voorkomen van wateroverlast. Ook zijn er enkele gemalen geplaatst die water uit de Bovenloop Donge in landbouwgebied pompen.

Als gevolg van bovenstaande ingrepen is er een gebrek aan stroming ontstaan, het peilbeheer is onnatuurlijk, de oevers en het lengteprofiel zijn aangetast en er zijn migratiebarrières voor vissen ontstaan. Tevens is er een belasting met voedingsstoffen uit de landbouw. Hierdoor is er een eenzijdig verstoord ecosysteem ontstaan, waarin typische beekorganismen ondervertegenwoordigd zijn. Het waterschap heeft de afgelopen jaren bovenstrooms diverse herstelmaatregelen uitgevoerd. Een groot deel van het systeem, vooral benedenstrooms, is echter nog verstoord. De beek voldoet daarom nog niet aan de KRW-doelen. Dit is ook terug te zien in bijlage 6 van de Subsidieregeling plattelandsontwikkelingsprogramma 3 Noord-Brabant 2014-2020. Hierin is aangegeven dat de Bovenloop Donge 'matig' scoort op de onderdelen overige waterflora en vis. Op het onderdeel macrofauna scoort de beek 'ontoereikend'.

1.2. Doelstelling(en) project

De gemeente Tilburg en het waterschap Brabantse Delta willen zich inzetten voor robuuste watersystemen en gewenste duurzame ontwikkelingen zoals beekherstel en landschapsontwikkeling. De voorgenomen herinrichting van de Bovenloop Donge heeft als doel het realiseren van de KRW-doelen en tegelijkertijd het gebied meer klimaat robuust in te richten. Dit vindt plaats door onder andere herstel van meandering, terugbrengen van natuurlijke stroming, het natuurlijker inrichten van oevers en het vispasseerbaar maken van stuwen. Daarbij wordt gekozen voor een inrichting die in overleg met de omgeving tot stand komt, waarbij de KRW-doelstelling gehaald wordt en die mogelijkheden biedt voor recreatie en plattelandsontwikkeling. Eventuele onbedoelde neveneffecten, bijvoorbeeld richting landbouw, zullen met compenserende maatregelen geminimaliseerd worden. Het streven is om in overleg met alle belanghebbenden te komen tot een duurzame balans tussen ecologie en landbouw. De combinatie van beekherstel met een landschappelijke inpassing zorgt voor

een toename van de belevingswaarde van het stroomgebied en een vergroting van recreatieve mogelijkheden. De herinrichting van de Bovenloop Donge sluit daarnaast aan bij de ontwikkeling van het Stadsbos013, een aangrenzend landelijk gebied in het westen van Tilburg waar stad en natuur elkaar ontmoeten.

1.3 Beschrijving van het project

Binnen het project worden de volgende maatregelen voorzien:

- 5,5 kilometer van de Bovenloop Donge wordt heringericht, onder andere door hermeandering in combinatie met waterberging zodat een divers leefgebied voor beekorganismen ontstaat en het systeem robuuster voor de landbouw wordt (door afvoervertraging minder verdroging en door berging minder risico op wateroverlast);
- de aanwezige stuwen worden vispasseerbaar gemaakt;
- de Bovenloop Donge wordt weer verbonden met de benedenloop, zodat op termijn vissen vanuit de Rijkswateren via de Beneden Donge (KRW-waterlichaam NL25_22) tot in de Bovenloop Donge (KRW-waterlichaam NL25_35) kunnen migreren;
- er worden moeraszones en droge bufferstroken met een natuurlijke inrichting aangelegd om uit- en afspoeling naar de beek te verminderen en ten behoeve van de biodiversiteit;
- de beekbodem wordt waar nodig plaatselijk opgehoogd om verdroging van aanliggende gronden tegen te gaan.

Bij deze maatregelen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het voorkomen van wateroverlast op en onbedoelde vernatting van landbouwpercelen, grenzend aan de beek en het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebied. Bij de uitwerking van het projectplan Waterwet wordt dit nader onderzocht. In bijlage 1 is het projectgebied weergegeven.

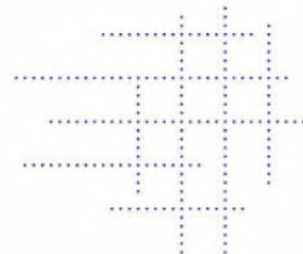
De volgende activiteiten worden in het project uitgevoerd:

- Opstellen van een watersysteemanalyse Bovenloop Donge;
- Opstellen van een projectplan met daarbij behorende onderzoeken
 - (water-)bodem onderzoeken;
 - flora- en faunawet onderzoek;
 - Archeologische onderzoeken;
 - Niet gesprongen explosieven onderzoeken;
- Aanvragen benodigde vergunningen;
- Opstellen bestek;
- Aanbesteding van werk;
- Uitvoering van de (her)inrichtingsmaatregelen;
- Financieel afsluiten van het project.

Het project heeft geen stijging van de waarde of rentabiliteit van een landbouw- of bosbouwbedrijf tot gevolg en heeft geen productie verhogend effect. Het doel van het project is het treffen van inrichtingsmaatregelen om de KRW-doelen voor de Bovenloop Donge te realiseren.

1.4 Wijze van uitvoering van het project (projectorganisatie)

Het project wordt gefaseerd, per traject, uitgevoerd. Het gaat daarbij om de volgende deeltrajecten:

- Bovenloop Donge, Bredase weg
- Bovenloop Donge, Reeshofweide & Lange Rekken
- Bovenloop Donge. Koolhoven
- Bovenloop Donge, vanaf A58 (bosperceel)

De gemeente verzorgt de projectleiding voor Reeshofweide & Lange Rekken en Bredaseweg en vanaf de A58 (bosperceel). Het traject Koolhoven wordt uitgevoerd door een ontwikkelmaatschappij waarbij de gemeente en het waterschap expertise inbrengt. De gemeente Tilburg de coördinator en draagt zorg voor de financiële verantwoording en communicatie. Waterschap Brabantse Delta brengt expertise. Dit is in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegd, zie bijlage E.

Gezamenlijk zal er een projectplan waterwet procedure worden doorlopen, waarbij het projectplan ter inzage gelegd wordt. Alle belanghebbende hebben de mogelijkheid tot inspraak en kunnen bezwaar op de plannen maken.

De invulling van de rollen op hoofdlijnen is als volgt voor gemeente Tilburg en Waterschap Brabantse Delta.

1.4.1 Gemeente Tilburg

Gemeente Tilburg heeft als trekker van het project de volgende taken:

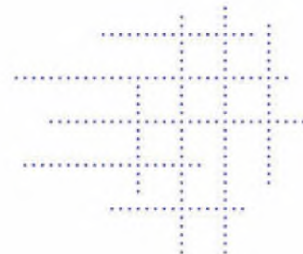
- Senior Projectleider
De projectleider is primair verantwoordelijk voor het bereiken van het projectresultaat binnen de vooraf gestelde randvoorwaarden ten aanzien van tijd en geld. Hij wordt hierop aangesproken door de interne opdrachtgever binnen de gemeente Tilburg. De projectleider stuurt het projectteam aan en bewaakt de onderlinge raakvlakken binnen het team. Daarnaast zorgt de projectleider voor het (laten) uitwerken van de inrichtingsplannen voor het herinrichtingsproject Bovenloop Donge. Daarnaast draagt hij zorg voor het bewaken van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen d.m.v. het opstellen van een voortgangsrapportage, het signaleren van knelpunten en het faciliteren van het proces om deze op te heffen. Indien nodig worden oplossingsrichtingen voorbereid ter behandeling in de stuurgroep;
- Grondverwerver
Draagt zorg voor de verwerving van de gronden;
- Ecoloog
Zorgt voor specialistische inbreng op het gebied van ecologie;
- Landschapsarchitect
Zorgt voor een juiste landschappelijke inpassing van het plan;

1.4.2. Waterschap Brabantse Delta

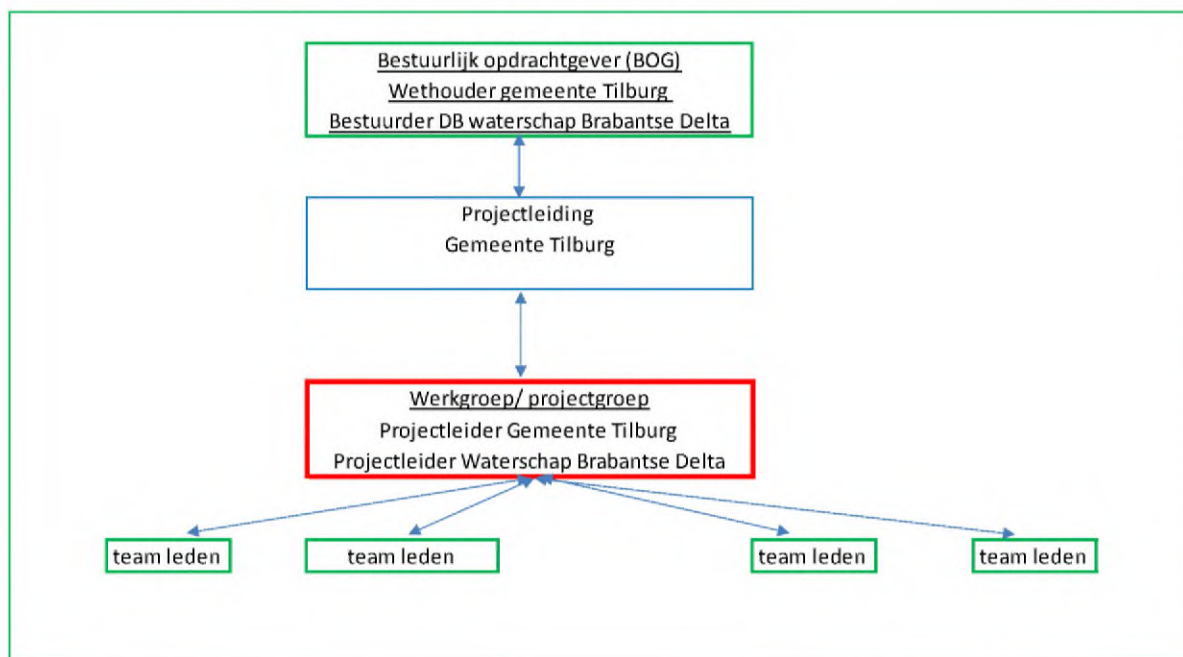
Waterschap Brabantse Delta is projectpartner. Waterschap brengt inhoudelijk kennis in op het gebied van waterkwaliteit, watersysteemherstel en waterbeheer in relatie tot de omgeving.

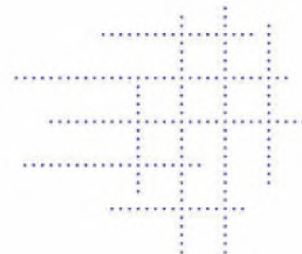
- Projectmanager
Stuurt het team van het waterschap aan en coördineert de input van expertise en is sparringpartner voor gemeente Tilburg.
- Senior projectleider
De senior-projectleider is verantwoordelijk voor de technisch inhoudelijke inbreng in het project en behartigt diverse omgevingsaspecten (vergunningen, subsidies, contacten met belangengroeperingen, etc.).

- Specialisten waterbeheer (hydroloog/ecoloog)
Verantwoordelijk voor de inhoudelijke voorbereiding en analyse van de waterhuishoudkundige maatregelen en voor de ecologische toetsing van het beekherstel en de vismigratie maatregelen.
- Adviseur water- en emissiebeheer
Is accountmanager vanuit het waterschap voor de gemeente Tilburg; heeft daarbij een algemeen adviserende rol.
- Senior beleidsadviseur
Adviseert m.b.t. de KRW-doelen.
- Adviseur grondzaken & vastgoed
Adviseert over grondverwerving door gemeente Tilburg en koopt grond aan indien nodig voor beekherstel.
- Juridisch beleidsmedewerker
Adviseert over procedure en inhoud projectplan Waterwet
- Senior plantoetser en vergunningverlener
Adviseert over vergunningsaspecten vanuit de Waterwet en vanuit de Keur van het waterschap.
- Communicatie adviseur
Adviseert over de in- en externe communicatie, zowel op strategisch al operationeel niveau samen met gemeente Tilburg
- Financieel beleidsmedewerker
Adviseert over de financiële aspecten rondom het project.
- Teamleider C
Adviseert over onderhoudsaspecten, die met de inrichting samenhangen.
- Adviseur watersysteem beheer
Verantwoordelijke voor het leveren van actuele onderhoudsgegevens van de assets. Daarnaast toetst hij maatregelen aan de onderhoud aspecten om te bezien of deze aansluiten bij de onderhoudsvisie van het waterschap.

Figuur 1. Projectorganisatie gemeente Tilburg en waterschap Brabantse Delta

1.5 Verwachte planning en realisatietermijn van het project

De verwachte startdatum is 1 oktober 2017, de verwachte einddatum is 30 september 2020. De looptijd van het project is 3 jaar. Een uitgebreide planning is uitgewerkt in bijlage 2

1.6 Verwachte liquiditeitsplanning van het project

De spreiding van de uitgaven van de totale projectkosten wordt verwacht conform onderstaande tabel 1. Het project is opgesplitst in deelprojecten. De verschillende uitgaven (personeel, onderzoek, voorbereiding en uitvoering) lopen door elkaar.

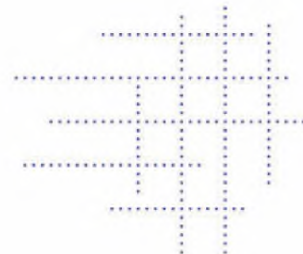
Tabel 1: Totale projectkosten per kwartaal opgesplitst

	Jaar	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Waterschap BD	2017	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 41.296,00
	2018	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 41.296,00
	2019	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 41.296,00
	2020	€ 10.324,00	€ 10.324,00	€ 10.324,00		€ 30.972,00
Gemeente Tilburg	2017	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 300.000,00
	2018	€ 181.250,00	€ 181.250,00	€ 181.250,00	€ 181.250,00	€ 725.000,00
	2019	€ 152.968,25	€ 152.968,25	€ 152.968,25	€ 152.968,25	€ 611.873,00
	2020	€ 133.333,00	€ 133.333,00	€ 133.334,00		€ 400.000,00
totaal						€ 2.191.733,00

1.7 Verwachte resultaten van het project

1. Behalen van de KWR-doelen;
2. Herinrichting d.m.v. beekherstel Bovenloop Donge over een lengte van 5.5 km;
3. Drie stuwen vispasseerbaar maken;
4. Bovenloop Donge met Benedenloop Donge verbinden door een nieuwe waterloop te graven.

Voor een meer uitgewerkte beschrijving van de resultaten, zie hoofdstuk 2.1 Projectactiviteiten.

2. PROJECTACTIVITEITEN

2.1 Projectactiviteiten

Het project wordt gezamenlijk door gemeente Tilburg en waterschap Brabantse Delta getrokken. De projectplanning met de diverse fases zijn terug te vinden in de planning, zie bijlage 2. Het project wordt uitgevoerd in 5 fases alle fases worden:

1. Definitiefase
2. Ontwerpfase
3. Voorbereidingsfase
4. Aanbestedingsfase
5. Realisatiefase
6. Projectafsluiting

Per fase zullen verschillende eindproducten worden opgeleverd.

Fase 1, Definitiefase

In deze fase wordt het project verder gedefinieerd en wordt de projectorganisatie ingericht. Daarnaast zal in deze fase de watersysteemanalyse en hydrologische modelberekening worden uitgevoerd. Om in de volgende fase tot een goed ontwerp te kunnen komen zullen ook een aantal onderzoeken worden uitgevoerd t.a.v. het watersysteem, eigendomssituaties, kabels en leidingen, niet gesprongen explosieven, flora en fauna, archeologie, cultuurhistorie, milieu en bodemkwaliteit en maatvoering van het gebied. Voor de communicatiestrategie van het project zal in deze fase een communicatieplan worden uitgewerkt.

Fase 2, Ontwerpfase

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken en de hydrologische berekening kunnen de maatregelen uitgewerkt worden tot een concreet ontwerp. Daarnaast wordt een projectplan waterwet opgesteld waarin de uitvoering verder wordt uitgewerkt. In deze fase wordt ook de grondverwerving opgestart, zodat er voldoende tijd is om te komen tot overeenstemming met partners. Na het afronden van het Definitieve ontwerp (DO) zal in deze fase de wijziging van het bestemmingsplan worden aangevraagd.

Fase 3, Voorbereidingsfase

In deze fase wordt het technisch ontwerp uitgewerkt tot een contract, op basis waarvan het werk kan worden aanbesteed. Daarnaast worden de benodigde vergunningen aangevraagd.

Fase 4, Aanbestedingsfase

Het bestek wordt conform het inkoopbeleid aanbesteed aan een marktpartij.

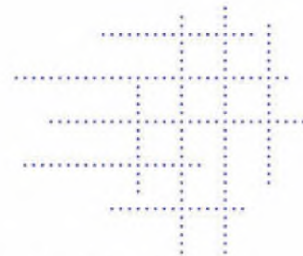
Fase 5, Realisatiefase

Het werk wordt gerealiseerd op basis van de eerder vastgestelde plannen.

Fase 6, Projectafsluiting

Het beheer en onderhoud van de aangelegde en aangepaste voorzieningen wordt overgedragen aan de verantwoordelijke gebiedspartners zoals gemeente en waterschap. Na afloop van het project wordt een eindrapportage opgesteld. Hierin vindt in ieder geval de financiële verantwoording plaats.

Projectmanagement

Het projectteam verzorgt het projectmanagement, hieronder valt de beheersing van tijd, geld, informatie, organisatie en kwaliteit. Het projectteam komt op periodieke basis bijeen om de voortgang van het project om de deelresultaten te bespreken en waar nodig bij te sturen.

Voor het project zullen diverse vergunningen aangevraagd worden waaronder:

- Waterwetvergunning (projectplan waterwet)
Behandeltermijn: 26 weken, inspraaktermijn: 6 weken
- Omgevingsvergunning: Behandeltermijn: 8 weken, inspraaktermijn: 6 weken
- Wet Natuurbescherming vergunning
Behandeltermijn: 26 weken, inspraaktermijn: 6 weken
- Wet Natuurbescherming ontheffing
Behandeltermijn: 26 weken, inspraaktermijn: 6 weken

2.2 Start- en einddatum project

Startdatum : 1 oktober 2017

Einddatum : 30 september 2020

Ter voorbereiding van dit project zijn voorbereidingskosten gemaakt voor het opstellen van een projectplan in het kader van een subsidie aanvraag "Groen Ontwikkelfonds Brabant". Daarnaast is door een extern bureau (BTL Advies) een begroting gemaakt voor beekherstel. De totale voorbereidingskosten ten behoeve van de herinrichting bovenloop Donge bedragen € 8.227,00 zie projectbegroting bijlage 3)

2.3 Omgevingseffecten

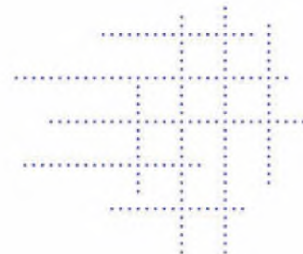
Er wordt onderscheid gemaakt tussen permanente en tijdelijke omgevingseffecten:

Permanente omgevingseffecten

Om de waterhuishoudkundige maatregelen te kunnen onderbouwen en de effecten door te rekenen, zal een hydrologisch rekenmodel worden gebruikt. Op basis hiervan wordt de keuze voor aanvullende technische maatregelen bepaald om zo eventuele negatieve effecten op de omgeving en de landbouw te voorkomen. Vooralsnog worden geen negatieve omgevingseffecten verwacht door het project. Mochten er onverhoopt negatieve omgevingseffecten optreden, dan kunnen er vanuit nazorg technische maatregelen getroffen worden. Mochten deze aanvullingen niet het gewenste effect hebben op de omgeving, dan kunnen de bewuste belanghebbenden aanspraak maken op een schaderegeling.

Tijdelijke omgevingseffecten

Gedurende de werkzaamheden is enige overlast mogelijk voor omwonenden zoals bijv. geluidsoverlast van machines en vervoerbewegingen van zandtransport. Daar waar noodzakelijk zullen opnames worden gemaakt van gebouwen en wegen. Hiermee wordt een nul situatie vastgelegd in het kader van schade door trillingen. De direct omwonenden worden hierover tijdig geïnformeerd. De exacte boodschap en communicatiemiddelen worden bepaald in het communicatieplan.

2.4 Risicofactoren, afhankelijkheden en randvoorwaarden

Alle risico's zullen d.m.v. een risicosessie inzichtelijk gemaakt worden. De top 3 wordt hieronder benoemd inclusief de beheersmaatregelen om de impact te beperken.

Risico 1: Voldoen aan de KWR-Doelstelling

Uit het watersysteemanalyse blijkt dat de huidige KRW-doelstelling type R4 niet haalbaar is.
Beheersmaatregel: Als het blijkt dat de KRW-doelstelling type R4 niet haalbaar is wordt de KRW-doelstelling aangepast.

Risico 2: Beschikbaar gronden

Gronden niet beschikbaar voor beekherstel en vismigratie.

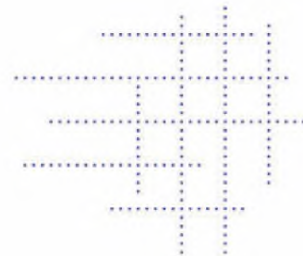
Beheersmaatregel: Het grondverwervingsspoor snel in werking zetten. Hiermee wordt zoveel mogelijk tijd benut om duidelijk te krijgen waar de 'problemen' zich bevinden en is er tijd om het verwervingsproces optimaal te laten verlopen.

Risico 3: Kritische tijdspad met namen van de RO-procedure

Gemeente Tilburg moet enkele bestemmingsplan procedures doorlopen. Kans op bezwaar en beroep is reëel.

Beheersmaatregelen: De omgeving goed informeren en meenemen is de planvorming om draagvlak ter verkrijgen voor het plan.

3. AANSLUITING BIJ SELECTIECRITERIA

Het project is gericht op het voldoen aan de KRW-doelstellingen voor het aangegeven traject van Bovenloop Donge, zie bijlage 1 van het projectgebied.

3.1 Realisatie waterbergingscapaciteit

NVT

3.2 Realisatie KRW-opgave

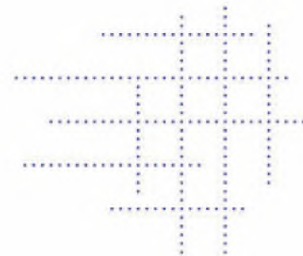
Door het uitvoeren van dit project realiseren de projectpartners in dit traject (het projectgebied) alle herinrichtingsmaatregelen die nodig zijn voor de KRW. Daarmee wordt voldaan aan beekherstel en vismigratie. Daarbij worden de maatregelen om de doelen te behalen tevens afgestemd op de landbouw. De landbouwfuncties blijven gehandhaafd.

Het project zal opgeleverd en afgerond worden voor 30 september 2020. Dit valt binnen de planperiode van de Waterbeheerplan van 2016-2021.

In de toekomst zullen er aanvullend twee stuwen in het stedelijke gebied vispasseerbaar gemaakt moeten worden. Ook zal het overige deel van Bovenloop Donge (voor zo ver nodig) heringericht worden en moet de Beneden Donge hersteld worden. Deze maatregelen vallen buiten het projectgebied.

3.3 Vispasseerbaar maken van KRW-waterlichamen

Er worden drie knelpunten aangepakt. Twee stuwen worden vispasseerbaar gemaakt en de verbinding tussen de Bovenloop Donge en Beneden Donge wordt hersteld. Buiten het projectgebied wordt binnen de planperiode ook een bovenstroomse stuw vispasseerbaar gemaakt.

4. BEGROTING EN FINANCIERING

4.1. Begroting

De projectbegroting is in bijlage 3, opgenomen.

De totale projectkosten bedragen € 3.661.091. Een deel hiervan wordt voorgedragen voor POP3-subsidie; dit betreft totaal € 2.191.400.

Het deel wat voor POP3-subsidie voorgedragen wordt heeft betrekking op het beekherstel, de vismigratie, de inrichting van de natte oevers en op de interne uren, die hiervoor begroot zijn. De totale oeverinrichting heeft betrekking op een zone van 25 á 30 meter breed. De herinrichting van de 1e 10 meter, die onlosmakelijk deel uitmaken van het beekstelsysteem, is ondergebracht bij de POP3-aanvraag. Voor de inrichting van de oeverzone als ecologische verbingszone met een breedte van 25 meter is een subsidiebeschikking afgegeven door het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB), zie bijlage 12 voor beschikking.

De begroting is per partner opgesplitst per begrotingspost en per kostensoort; zie bijlage 3

Inkomsten en besparingen

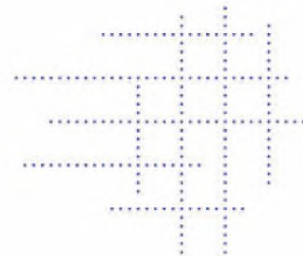
Er worden geen netto-inkomsten en/of besparingen gegenereerd tijdens of na afloop van het project

4.2 Financiering

In onderstaande tabel is de financiering van het project weergegeven.

Tabel 2: Financiering subsidiabele kosten

Financier subsidiabele kosten	Begroting	%	Vast/proportioneel
Eigen bijdrage Waterschap	€ 180.000	5%	proportioneel
Eigen bijdrage Tilburg	€ 558.634	15%	proportioneel
Overige financiering privaat GOB 50 % van waterschapsdeel oeverzone	€ 731.057	20%	proportioneel
Overige financiering publiek	€ -	0%	
Gevraagde subsidie POP3	€ 2.191.400	60%	proportioneel
Totale financiering	€ 3.661.091	100%	

5. ADMINISTRATIEVE ORGANSIATIE/INTERNE BEHEERSING

5.1 Administratieve organisatie, interne beheersing en projectadministratie

5.1.1. Gemeente Tilburg

De financiële administratie

Deze wordt gekenmerkt door de onderstaande punten. Zie ook het onderstaande processchema.

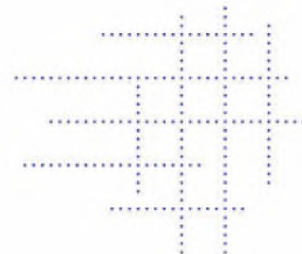
- Binnen de budgettaire kaders beschikt de projectleider over de financiële middelen conform de mandaatregeling van de Gemeente Tilburg.
- Planning en control bewaakt de uitgaven conform de begroting. Verplichtingen mogen pas worden aangegaan nadat is vastgesteld dat deze passen binnen de begroting. Planning en control kan dwingende aanwijzingen geven aan de projectleider.
- De projectleider heeft kennis van de subsidiabele en niet subsidiabele kosten van het project, zodat deze de kosten kan herkennen, benoemen en hanteren.
- De projectleider heeft kennis van en hanteert de handleiding projectadministratie i.h.k.v. EFRO ten aanzien van de aanbestedingsregels, transparantie en uitbesteding van diensten.
- De financiële administratie wordt gevoerd vanuit een apart geopend project binnen de financiële administratie. Binnen deze administratie zullen de uitgaven en inkomsten vastgelegd worden conform de begrotingsposten in de projectaanvraag. Verdere onderverdeling van uitgaven of inkomsten worden op aanwijzing van de projectleider aangebracht.
- Het betalingsverkeer loopt inclusief het doen van betalingen via de faciliteiten van de afdeling Informatievoorziening van de Gemeente Tilburg. De opdrachten tot betaling worden verstrekt door de projectleiding conform de mandaatregeling van de Gemeente Tilburg.4.3.5. Interne controle.
- De projectleider is verantwoordelijk voor de integrale beheersing van de projectorganisatie. Dit wil zeggen dat hij erop toe dat voldaan wordt aan de administratieve vereisten bij de uitvoering van dit project conform het POP3 eisenpakket. Planning en control heeft hierbij een adviserende functie. Binnen de Gemeente Tilburg, is er derhalve sprake van functiescheiding.

Planning en control ziet toe op:

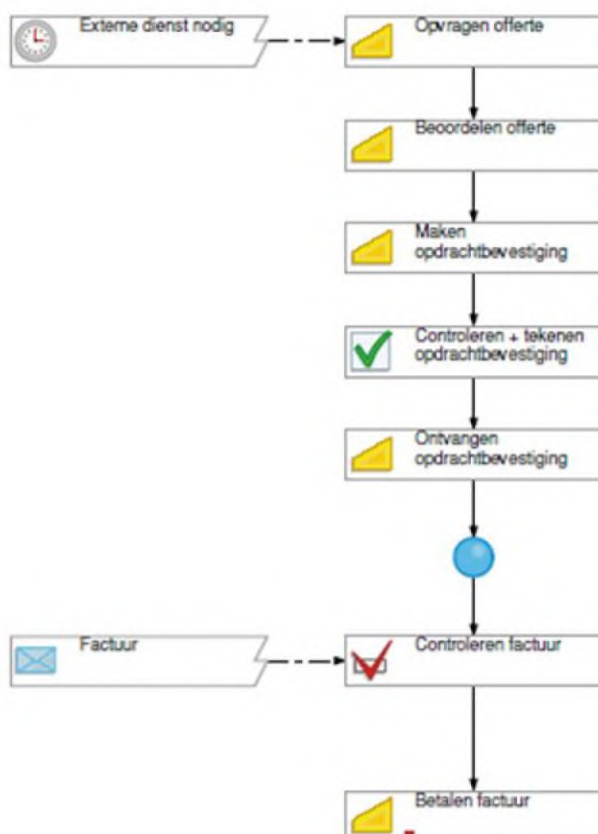
- Voldoende functiescheiding bij de primaire processen;
- Adequate en actuele procedures en werkinstructies.

De projectleider informeert alle betrokkenen omtrent de toelaatbaarheid van de te maken kosten in relatie tot de goedgekeurde begroting en de subsidievoorschriften. De controle maatregelen zullen aansluiten bij het binnen de Gemeente Tilburg bestaande, kwalitatief goed ontwikkelende en door de externe accountant goedgekeurde systemen.

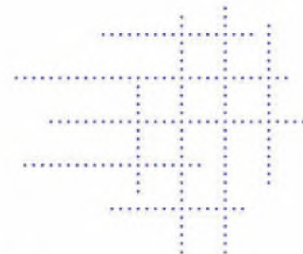
Financiële administratie

Figuur 3, voorbeeld processchema

Urenregistratie

Elke medewerker, die binnen de organisatie van de gemeente Tilburg, werkzaamheden verricht voor het project zal, binnen veertien dagen na afloop van de kalendermaand een verantwoording van de uren indienen bij de projectleiding volgens bijgevoegd voorbeeld-model urenregistratie (zie bijlage 4.) of in daarvoor ingerichte adequate software. De urenverantwoording met betrekking tot project gerelateerde werkzaamheden worden afgetekend door de medewerker zelf en door de projectleider voor de prestatieverklaring. Daarna worden de uren door de teammanager beoordeeld en bij goedkeuring in de administratie door geboekt. De uren-verantwoording van de projectleider wordt direct afgetekend door de teammanager.

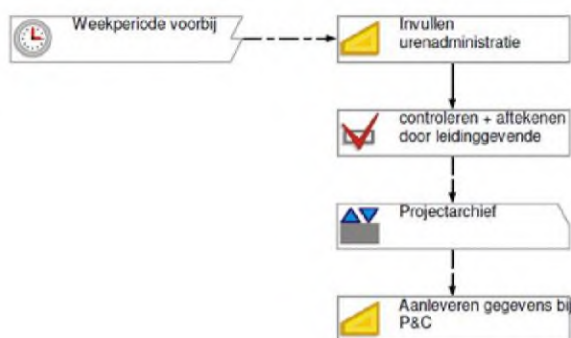
Het betreft hier zowel de interne urenregistratie van de aanvrager, afdeling Ruimte Gemeente Tilburg als de interne urenregistratie van de samenwerkingspartner Waterschap Brabantse Delta.

Kenmerken van de 'sluitende' urenadministratie:

- alle uren volgens de arbeidsovereenkomst (bv 36 uur/w) worden verantwoord;
- gespecificeerd naar het project en overige uren;
- overige uren globaal specificeren (zoals normale werkzaamheden, verlof, ziekte);
- project uren specificeren naar werkzaamheden en onderdelen van de projectaanvraag.

Een 'integrale urenadministratie', waarbij alle overige uren ook naar werkzaamheden worden gespecificeerd is niet verplicht in het kader van dit project. De indeling van de specificatie van de overige uren kan men naar eigen inzicht inrichten.

Urenadministratie

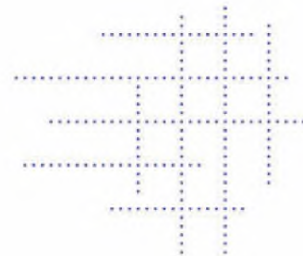
Figuur 2, voorbeeld urenadministratie

5.1.2 Waterschap Brabantse Delta

Administratieve organisatie en interne beheersing

Bij waterschap Brabantse Delta worden projecten uitgevoerd volgens de Handreiking Projectmatig Werken (zie bijlage 5). Het doel van de handreiking projectmatig werken is het bieden van een generieke projectmanagementmethodiek onafhankelijk van de grootte, type en complexiteit van het project en van de omgevingsfactoren. De handreiking is bedoeld voor alle opdrachtgevers, projectmanagers/projectleiders en overige medewerkers die een rol hebben in projecten.

Projectmatig werken betekent dat in een project via tussenresultaten in een aantal fasen het beoogde eindresultaat op een efficiënte en beheerste manier wordt gerealiseerd en afwijkingen tussentijds tijdig worden gesignaleerd en bijgestuurd. In de handreiking projectmatig werken is voor elke fase beschreven op welke wijze bij waterschap Brabantse

Delta de rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld en aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan.

Projectadministratie

Het waterschap maakt gebruik van het "GAS" systeem. GAS staat voor Geïntegreerde Applicatie Suite. Het is een ERP (Enterprise Resource Planning) software pakket van Oracle, waarin de ondersteunende processen zijn samen gebracht. De verschillende modules binnen deze software zijn inkoop, (gedeeltelijk) HR, financiën en projecten. Binnen de projectenmodule wordt voor elk project een uniek projectnummer aangemaakt. Inkooporders, facturen en uren worden op het betreffende project geboekt. Voor het archiveren van de overige documenten die betrekking hebben op een project wordt gebruik gemaakt van het digitale archiveringssysteem Corsa. Hierbij wordt voor ieder projectdossier een standaard-indeling gehanteerd.

Betalingsproces

Voor alle opdrachten aan derden wordt een inkooporder aangemaakt. De inkooporder wordt gekoppeld aan het betreffende project; daarmee wordt de verplichting op het project vastgelegd. De leverancier is verplicht om het inkoopordernummer en het projectnummer op de factuur te vermelden. Bij de ontvangst van de factuur wordt deze afgeboekt van de inkooporder. De projectmanager moet goedkeuring verlenen voordat tot betaling van de factuur wordt overgegaan. De daadwerkelijke betaling wordt uitgevoerd door de afdeling financiën. Daarbij wordt functie-scheiding toegepast en moet iedere betaling altijd worden geaccordeerd door 2 medewerkers, die daartoe zijn geautoriseerd.

Urenregistratie

Bij het waterschap is het verplicht om uren die besteed worden aan een project op het project te boeken. De projectmanager moet toestemming verlenen aan medewerkers om uren op het betreffende project te kunnen schrijven.

5.2 Beginselen van goed financieel beheer

5.2.1 Gemeente Tilburg

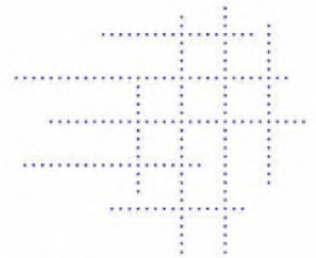
Het inkopen van diensten en producten verloopt via het inkoopbeleid van de gemeente Tilburg, zie bijlage 6. Voor inkopen boven de € 5000,- excl. BTW moet een inkoopmelding voor de afdeling Inkoop worden aangemaakt. De benodigde stukken (offerteaanvraag, offerte, contract) worden in het projectdossier opgeslagen.

In bijlage 7 is een recent bankafschrift van gemeente Tilburg toegevoegd. Verder vind je in bijlage 8 het uittreksel van de Kamer van Koophandel. En in bijlage 9 voor de jaarrekening van 2015 van gemeente Tilburg.

5.2.2 Waterschap Brabantse Delta

Voor het budgetbeheer en de bewaking van investeringsprojecten is een interne instructie voor de projectmanagers opgesteld. Het inkopen van goederen en diensten verloopt volgens het Inkoop- en aanbestedingsbeleid waterschap Brabantse Delta (zie bijlage 10). Voor inkopen boven de € 25.000,- excl. BTW moet een inkoopmelding voor de afdeling Inkoop worden aangemaakt. Vervolgens geeft de afdeling Inkoop advies over de te volgen inkoop- of aanbestedingsprocedure en de al dan niet noodzakelijke begeleiding door de afdeling Inkoop. Alle stukken die betrekking hebben op opdracht of aanbesteding (inkoopmelding,

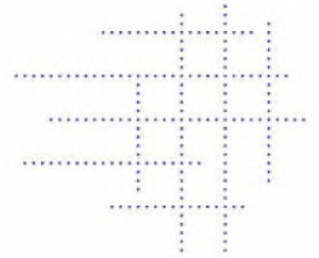
offerteaanvraag, offerte, selectiedocument, opdracht) worden in het projectdossier in het digitale archiveringssysteem Corsa bewaard.

Voor de jaarrekening van 2015 van het waterschap Brabantse Delta, zie bijlage 11

5.3 Relatie tot partners

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de partners die deelnemen aan het project "Herinrichting Bovenloop Donge" is het volgende vastgelegd; De initiatiefnemer de afdeling Ruimte Gemeente Tilburg van het project "*Herinrichting Bovenloop Donge*" is hoofdverantwoordelijke voor de aanvraag en uitvoering van dit project in het kader van de regeling POP3 - subsidie.

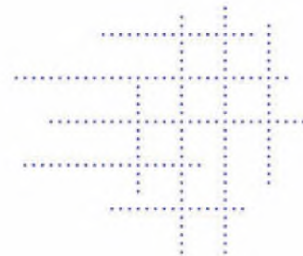
6. PROMOTIE EN PUBLICITEIT

Het project kent verschillende doelen en daardoor verschillende doelgroepen. Hiermee zal rekening gehouden worden in de externe communicatie. De wijze van communicatie zal per fase verschillen. Gemeente Tilburg en waterschap Brabantse Delta zijn verantwoordelijk voor de projectcommunicatie. De communicatiestrategie is gericht op belanghebbenden, de boodschap zal hierop aangepast worden. De boodschap zal terugkomen in diverse communicatiemiddelen. Deze zijn nu nog niet exact bekend, maar er kan worden gedacht aan:

- Projectpagina op de website van het gemeente Tilburg en het waterschap Brabantse Delta;
- Bouwbord bij de werkzaamheden;
- Informatiebijeenkomsten voor direct omwonenden;
- Persberichten;
- Permanent bord

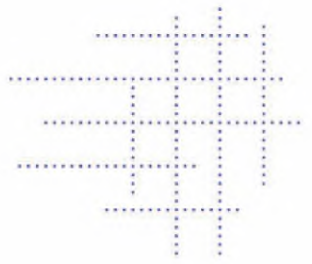
Bij alle communicatiemiddelen wordt de POP3 steun vanuit het ELFPO nadrukkelijk vermeld door het toevoegen van het EU logo met ELFPO eronder, en de tekst: Dit project is mede mogelijk gemaakt met POP3 subsidie. „Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland”. De communicatie zal gebeuren in nauwe afstemming met de betrokken gebiedspartners.

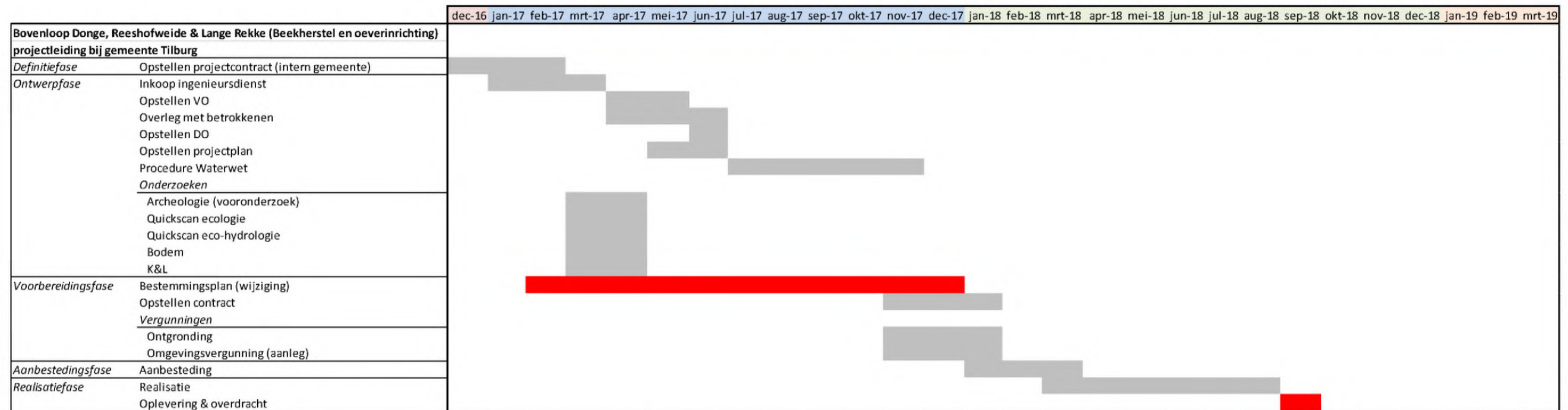
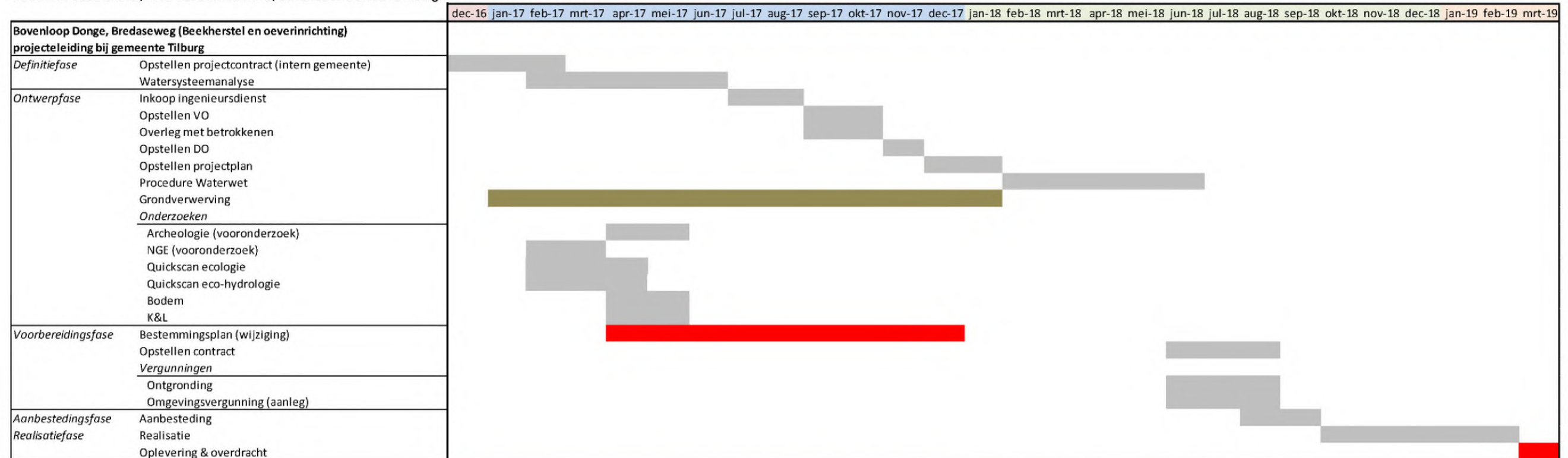
Bijlage 1. Traject Herinrichting Bovenloop Donge

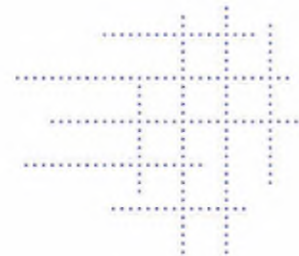

Bijlage 2: Planning

PLANNING BEEKHERSTEL, INCL. OEVERINRICHTING, BOVENLOOP DONGE TE Tilburg.

.....

Bijlage 3: Begroting

Begrotings-post	Investering/ activiteit	Kosten-soort*	Omschrijving kosten ind. onderbouwing	Leverancier** (kosten derden)/ medewerker*** (loonkosten)	Eenheid	Tarief excl BTW	Bedrag excl BTW totaal in €	GOB (excl BTW in €)	Tilburg (excl BTW in €)	Waterschap	POP 3 (excl BTW in €) aanvraag	Niet verrekenbare BTW (indien van toepassing) ****
Interne uren	Waterschap	projectmanager			270	€ 80	€ 21.600				21600	
	Waterschap	senior projectleider			1010	€ 70	€ 70.700				70700	
	Waterschap	specialist waterbeheer			322	€ 60	€ 19.320				19320	
	Waterschap	adviseur watersysteem beheer			209	€ 65	€ 13.585				13585	
	Waterschap	teamleider c			110	€ 50	€ 5.500				5500	
	Waterschap	juridisch beleidsmed			10	€ 70	€ 700				700	
	Waterschap	adviseur grondzaken & vastgoed			10	€ 55	€ 550				550	
	Waterschap	senior beleidsadviseur			40	€ 70	€ 2.800				2800	
	Waterschap	adviseur water- en emissiebeheer			90	€ 55	€ 4.950				4950	
	Waterschap	senior plantoetsen en vergunningverlener			30	€ 50	€ 1.500				1500	
	Waterschap	communicatie adviseur			120	€ 40	€ 4.800				4800	
	Waterschap	financieel beleidsmedewerker			70	€ 60	€ 4.200				4200	
	Tilburg	senior projectleider			1000	€ 112	€ 111.620				111620	
	Tilburg	Ecoloog			75	€ 99	€ 7.400				7400	
	Tilburg	landschapsarchitect			50	€ 99	€ 4.933				4933	
	Tilburg	Grondverwerver			25	€ 99	€ 2.467				2467	
	Tilburg	toezichthouder		interne uren Tilburg	400	€ 94	€ 37.696				37696	
Totaal Interne uren							€ 314.321	€ 0	€ 0	€ 0	€ 314.321	€ 0
Vorbereidingskosten												
	waterschap			BTL			€ 3.847	€ 0	€ 0		€ 3.847	€ 808
	Tilburg			BTL			€ 21.900	€ 10.950	€ 6.570		€ 4.380	€ 0
Totaal Voorberedingskosten							€ 25.747	€ 10.950	€ 6.570		€ 8.227	€ 808
Beekherstel												
		Advieskosten en vergunningen					€ 257.400	€ 0	€ 0		€ 257.400	€ 54.054
		Grondverwerving					€ 0	€ 0	€ 0		€ 0	€ 0
		Uitvoeringskosten					€ 777.660	€ 0	€ 0		€ 777.660	€ 163.309
		Deel niet subsidieel Waterschap € 180.000					€ 180.000			€ 180.000		
Totaal Beekherstel							€ 1.215.060	€ 0	€ 0	€ 180.000	€ 1.035.060	€ 217.363
Oeverinrichting robuust												
	Oude Leij Bredaseba	Advieskosten en vergunningen					€ 106.196	€ 53.098	€ 31.859		€ 21.239	€ 4.460
		Grondverwerving					€ 108.471	€ 54.235	€ 32.541		€ 21.694	€ 0
		Uitvoeringskosten					€ 183.971	€ 91.985	€ 55.191		€ 36.794	€ 7.727
	Reeshofweide	Advieskosten en vergunningen					€ 189.611	€ 94.805	€ 56.883		€ 37.922	€ 7.964
		Grondverwerving					€ 202.401	€ 101.200	€ 60.720		€ 40.480	€ 0
		Uitvoeringskosten					€ 649.565	€ 324.783	€ 194.870		€ 129.913	€ 27.282
		(Deel niet subsidieel Tilburg € 120.000 verrekend in verdeling waterschap € 180.000)					€ 120.000		€ 120.000		€ 0	€ 0
	Koolhoven	Advieskosten en vergunningen					€ 69.420	€ 0	€ 0		€ 69.420	€ 14.578
		Grondverwerving					€ 0	€ 0	€ 0		€ 0	€ 0
		Uitvoeringskosten					€ 162.106	€ 0	€ 0		€ 162.106	€ 34.042
Totaal oeverinrichting robuust							€ 1.791.740	€ 720.107	€ 552.064		€ 519.569	€ 96.053
Totaal beekherstel, incl. oeverinrichting							€ 3.346.868	€ 731.057	€ 558.634	€ 180.000	€ 1.877.177	€ 314.223